John Augustus Annus — Atominis Amžius (aliejus)
(Iš latvių meno parodos, vykstančios Čiurlionio Galerijoj)

PRINCIPŲ ŠAUKSMAS DABARTYJE

(Atkelta iš 1 psl.)

valią, mes pasitikime Dievo Apvaizda ir amžių grūdinta lietuvių tautos ištverme. Ad augusta per angusta — per sunkenybes į laimėjimą!

*

TREMTYJE taip pat turime kai kurių sunkumų. Kiekviena emigracija — savanoriška ar prievartinė — senesnį amžių naujai aplinkai laužia, jaunesnį pritaiko. Tolėjimas nuo savo tautos ateina kaip gyvenimo tikrovė: reikia prisitaikyti. Prisitaikyti tenka, bet tai nereiškia nutausti. Nutautimas yra besaikis prisitaikymas. "Nutautimas yra aplinkos triumfas prieš individą" (J. Girnius).

Ateitininkai yra sąmoningi asmens, kurie gerai žino, ką tauta reiškia žmogiškos asmenybės pilnutiniam subrendimui. Kai naujoji aplinka gundo jaunuosius savo tautinės kilmės ir reikšmės nepaisyti, vyresnieji privalo juos ugdyti ir apspręsti lietuvišku sąmoningumu. Lietuvybė jaunajai kartai negali būti tik koks praeities atšvaistas, o asmenybės dalis, individuali būties išraiška. Būti ateitininku — tai būti sąmoningu lietuviu, savo tautos patriotu. "Ateitininkas laiko savo pareiga — pabrėžia mūsų ideologija — įsigyti aiškų tautinį susipratimą — tą tikrą patriotizmą, kurio siekiama savo tautai kultūrinės didybės".

Siekti kultūrinės pažangos yra tautos šviesuolių, inteligentų uždavinys ir pareiga. Ateitininkai yra šviesuolių organizacija, skirta vesti savo tautą nuo naujų idėjų prie naujų idealų ir kultūrinės pažangos" (St. Šalkauskis). Tretysis ateitininkų kongresas (1935) dėl to yra skatinęs "veržtis į pirmąsias kultūringųjų tautų eiles". Bet tai gali daryti tiktai tie ateitininkai, kurie savo išsilavinimu ir išsiauklėjimu pranoksta laiko dvasią ir žmonių masę.

Kitados pakako atsisėsti mokyklos suolan, kad prasikištum iš savo aplinkos. Dabar nė mokslo diplomas neišskiria iš masės mokytų žmonių. Prasistiebia tiktai viršesni už kitus — rinktiniai asmens. Jie iškyla viršum savo tautos, jai šviečia ir vadovauja. Tai žmonės išmintingi ir valingi, turį dvasinės jėgos ir entuziazmo aukotis tam, kas yra teisinga ir dora.

Ateitininkų idealai įpareigoja ryžtis būti tokiais savo tautos šviesuoliais. Savo pranašesniam išsilavinimui dabar privalu pasinaudoti palankiomis aplinkybėmis, kokių niekada neturėjome tokiam žymiam savo narių skaičiui. Prieš mus yra atviri gausūs vakarų pasaulio kultūros lobiai. Reikia įtempti visas savo jėgas ir gabumus pasisavinti tam, kas kitose tautose yra gero, uoliai siekti mokslo, nepasitenkinti jokiu vidutiniškumu, veržtis į pirmąsias inteligentų eiles. Tuo būdu bent kiek atsversime tėvynėje daromą lietuvių tautai žalą. Mums "reikia prieš bolševikų kuriamą materialistinę ir kolektyvistinę kultūrą pastatyti krikšioniškai humanistinę" (A. Maceina).

Vienas iš ryškiųjų lietuvių tautos bruožų kaip tik yra kilnusis krikščioniškas žmoniškumas. Dar XI amžiuje vokiečių kronininkas Adomas iš Bremeno lieutviškas gentis pavadino visų žmoniškiausiom — "homines humanissimi". Kai dabar pavergtoje Lietuvoje žmoniškumas stelbte stelbiamas, tai laisvajame pasaulyje yra mūsų pareiga tą savo tautos bruožą išsaugoti tiek santykiuose su kitom tautom, tiek savo tarpe ir darbe. Ypač kultūrinis mūsų darbas turi rodyti, kad atstovaujame kilniam ir tauriam žmoniškumui, kuris apsireiškia lietuvių tautos charakteryje ir kūryboje. Didesnis tad susirūpinimas sava lietuviška kūryba, kiek tai įmanoma dabartinėmis sąlygomis, yra ne vien mūsų kūrėjų, bet ir visų mūsų reikalas. Kūrėju ne kiekvienas gali būti, bet kiekvienas ateitininkas privalo būti lietuvių kultūrinio darbo rėmėju ir skatintoju. Gi tasai darbas daug kuo sijasi su organizacija.

*

ORGANIZACIJA sukaupia žmones ir idėjas vienam kuriam tikslui siekti. Tai sutelktinė jėga. Tačiau realią jėgą organizacija įgyja tik tada, kai jos nariai yra sąmoningi ir veiklūs, drausmingi ir pareigingi, ištikimi savo principam ir paklaugūs savo vadovybei. Idealistinėje organizacijoje įsipareigojimas yra laisvas, dažnai reikalaująs nemažos asmeninės aukos. Bet tai ir rodo, kiek nariai turi idealizmo bei ryžto, kuris idėjas verčia konkrečiais darbais.

Didžios idėjos, anot Maironio, nemiršta kaip žmonės. Nemiršta net ir tada, kai dabartyje nėra realizuojamos. Bet idealizmas žmonėse gali mirti ir apmiršta, kai dvasią užvožia perdaug sunki medžiagos krova. Nė ateitininkai nėra saugūs nuo šio pavojaus, ypač tokiam krašte, kur medžiaginių gėrybių trauka gundo persikrauti jų apsirūpinimu. Tada rūpestis savo organizacija mažėja, gi tuo pačiu mąžta ir organizacijos galia bei svoris visuomenėje.

Ateitininkų organizacija, kaip parodė ir paskutinieji rinkimai, tebėra viena iš gausiausių ideologinių sambūrių, tačiau negalima teigti, kad būtų ir viena iš judriausių. Mūsų narių gausa nėra tiesiog proporcinga jėgai, kurią galėtume ir turėtume išvystyti. Vis dar lieka siektinu uždaviniu St. Šalkauskio skatinimas "susiprasti, susiorganizuoti, kurti ir kovoti". Šis organizacinio vajaus šūkis, iškeltas Nepriklausomoje Lietuvoje, šiandien dar labiau vykdytinas, nes ir Lietuvos nelaisvė ir naujos gyvenimo sąlygos iš mūsų reikalauja ypatingo susiorganizavimo, susiklausymo, drausmingumo ir kovingumo. Turime būti toks darnus, veržlus ir darbštus vienetas, kad nebūtų teiraujamasi, ką ateitininkai veikia, o aiškiai jaučiama ir matoma, ko jie siekia ir ką daro savo siekimam įgyvendinti.

Dabarties gyvenimo sąlygos mūsų organizacinio darbo svorį nukelia į atskirus vienetus ir asmenis, išsklaidytus dideliuose plotuose. Nuo tų atskirų vienetų, nors jie būtų ir negausūs, priklauso Ateitininkų Federacijos gyvastis ir ateitis. Kiekvienas ateitininkas savo vietoje ir savo pareigose turi būti pasiryžęs taip dirbti, tartum nuo jo priklausytų visa organizacija. Tik tuo būdu tegalima savo organizaciją išlaikyti pajėgią, veiklią ir įtakingą. Pagrindinis dalykas yra visų noras bei ryžtas dirbti ir aukotis tokiu būdu, kokiu yra siekiamas idealas.

*

IDEALAS, tikrai vertas savo vardo, yra toji vertybė, kuri įprasmina žmogaus gyvenimą ir skatina jos siekti nesuinteresuotai. Taip yra dėl to, kad nelygstama ir neribota vertybė savyje yra geras dalykas arba gėrybė. Ji "išskiria iš gyvenimo visa, kas yra netobula" ir duoda tai, kas atitinka "žmogaus idealinės prigimties reikalavimam" (St. Šalkauskis). Tai yra pilnutinė žmogaus laimė. Tokios laimės siekiąs žmogus nėra suinteresuotas, kad kiti jos nesiektų, nes tikrasis gėris plinta savaime — "bonum est diffusivum sui". To aukščiausio gėrio siekiama ne savo noram patenkinti, o dėlto, kad geidžiama jo laimėjimo tikrovėje visų žmonių labui.

Kada siekiame ir patį žmogų ir jo aplinką atnaujinti Kristaus dvasioje, siekiame idealaus žmogaus, jo sakramentinio ir sekuliarinio gyvenimo suderinimo, siekiame giliausios gyvenimo prasmės. Užtat ateitininkiškame darbe, kurio pagrindiniu akstinu ir siekimu yra visa atnaujinti Kristuje, neprivalo jokiais atvejais pasireikšti grynai asmeniški interesai, jokia savinauda, nes tai nesuderinama su idealistiniu nusiteikimu ir krikščioniškais principais. Ne deklaratyvus savo principų išpažinimas, o faktinas jų vykdymas parodo, kiek stiepiamės į savo idealą, kuris reikalauja nuolatinio asmeninio tobulėjimo.

Jokios kliūtys neturi mums pastoti kelio į asmeninį tobulėjimą, krikščioniškos dvasios skleidimą savo tautoje ir savo tautos laisvę. Krikšionybė patiria smūgių, bet ji nepažino pralaimėjimo nė pačiais sunkiausiais laikais. Tokiais atvejais tiktai padidėja mūsų pareiga nenuleisti rankų ir neprarast vilties. "Mes turime dėkoti Dievui, kad leido mums gyventi dabarties sunkiom dienom. Tai duoda progos ir skatina mūsų dvasią reikštis aukščiau vidutiniškumo, reikštis dideliu pasiaukojimu ir karžygišku užsimojimu kūrybiniams darbams" (Pijus XI).

Garbė Kristui!

Simas Sužiedėlis,
Federacijos Vadas.

T. Jonas Kidykas, S.J.
Dvasios Vadas.

Dr. Vytautas Vygantas,
Generalinis Sekretorius.

Arvydas Barzdukas, kun. Viktoras Dabušis, Dr. Antanas Sužiedėlis, Jonas Šoliūnas,
Federacijos Valdybos nariai.

Viestarts Aistars — Didysis Penktadienis (akvarelė)
(Iš latvių parodos Čiurlionio Galerijoje)

K. GRINIUS APIE V. KUDIRKĄ

Kudirka tuomet gyveno altorių meisterio Karaliaus namuose, turėjo nedidelį, bet švarų butą. Kudirkos plaučius, radome abi puses džiovos katarinio proceso apimtas. Mat, Kudirkos šeimoj buvo džiovininkų, rodos, ir motina sirgo ta liga; dvi seserys ir brolis turėjo džiovą. Tur būt, V. Kudirka mažas bebūdamas džiova apsikrėtė, persirgo ja, pasveiko, bet džiovos bacilų, kokioj liaukų įmūrytų, visam amžiui pasiliko. Blogose sąlygose Varšuvoj mediciną beeidamas, susilaukė naujo džiovos bacilų puolimo. Dabar jau Vinco organizmas nepajėgė jų nugalėti, ir jos tirpino jam plaučius, nuodijo organizmą. Tais laikais medicina prieš džiovą buvo bejėgė.

K. Grinius (iš "Atsiminimų"

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. ak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečia-n. uždaryta. Kitu laiku susitarus
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. HE 6-1670
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building), tel. LU 5-6446
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofisas: 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
Dr. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; treč. uždaryta. Antrad. ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 W. 63rd St.
Kampas 63-čios ir California
Val. kasdien nuo 6—8 val vak. Šešt. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarima

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč., šešt. pagal sutartį, sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v v.; šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GRovehill 6-3409

Tel. Ofiso 247-1002. Namų PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Taipgi įvairios nervinės ligos
Valandos pagal susitarimą.
4063 Archer Avenue
(Prie California Ave.)

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne atsiliepia skambinti MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
71-os ir Campbell Ave. kampas
Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.
Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vak. šeštad. nuo 12:30 iki 2:30 val. p. p. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rez. tel. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 3 v. iki 4:30: antr. ir penkt. nuo 4 iki 8: šešt. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien [illegible] iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

DR. E. STANAT-STANAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir svorio problemos
1951 W. Irving Park Rd.
(Damen Ave. kampas)
Val. pirm., ketv. ir penkt. 7-8 v. p. p. ir pagal apointmentą.
Tel. Ofiso LA 5-2134, Rez. 878-5960

Telefonas: GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.

DR. VL. KAUPAS
VIDAUS LIGOS
(Spec. plaučių ir širdies)
756 West 35th Street
(Kamp. 35-ta ir Halsted)
Valandos vak. 6-9. Šeštad. 10-2 p. p. Treč. susitarus.
Ofiso tel. BI 7-0400
Dienos metu tel. CA 5-5010

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antra., ketvirtad ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukti KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 So. Archer Avenue
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val. Trečiadieniais tik susitarus.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Res. tel. WAlbroock 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO ir REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

DR. A. MACIŪNO PARTNERIS
DR. E. HOERSTER
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. PR 8-7773
Val.: pirmad. ir ketv. 5 iki 8 v. v., antrad. ir penkt. 1 iki 4 p. p.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad.: 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Telef. HEmlock 4-1562
Skambint 2 iki 9 val. popiet kasdieną, išskyrus trečiadienį.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadienį — uždaryta.

Tel. ofisų RE 7-8818, VI 2-1484
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th Street
Val.: Pirm., ketv. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p., šešt. 10-12 val.
Ofisas 3259 S. Halsted St.
Val. Antrad. ir penkt. 3-7 val. p. p. Trečiad. uždaryta.

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL., kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas, Protezistas.
Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kaskied, išskyrus trečiad. ir šeštad.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
Telef. REpublic 7-2290.
Išvyko atostogų, ligonis pradės priiminėti tik liepos 16 dieną.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 10 ryto iki 8 vak., trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

Rez. tel. PR 9-0563, Rez. PR. 9-6730
Dr. W. Ross Dr. L. Seibutis
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisai: 7958 S. Western Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 159th St., Harvey, Ill. tel. EDison 3-4383; 30 N. Michigan Av., Suite 808, tel. CE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
6449 So. Pulaski Rd. Tel. LU 2-5775 arba 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Telef. FU 5-2020.
Valandos pagal susitarimą. Jeigu neatsiliepia skambinti TE 9-1071.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. tik 1—3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. E. STANAT-STANAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir svorio problemos
1951 West Irving Park Road
(Damen Ave. kampas)
Val. pirm., ketv. ir penkt. 7-8 v. p. p. ir pagal apointmentą.
Tel. Ofiso LA 5-2134. Rez. 878-5960

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. Ashland Avenue
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2 — 4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
ATOSTOGOSE IKI RUGPIŪČIO MĖN. 5 D.

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR.6-6659
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val.. 11 v. ryto iki 3 v. p.p., 6-7 v.v.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergency), šaukite telefonu — 434-6967 nuo 2 valandos po pietų ligi 5 valandos ryto kasdien.

Apie Vorkutoje žuvusį dr. Igną Skrupskelį

20 m. nuo tragiškos "Židinio" ir "XX Amžiaus" redaktoriaus mirties

JUOZAS PRUNSKIS

Nepriklausoma Lietuva buvo praturtėjusi eile ypatingai taurių asmenybių, kurios mums švies kaip skaidrūs žibintai. Prof. Šalkauskis, prof. K. Pakštas, dr. Dielininkaitis ir gausi eilė kitų, kurių tarpan vienu iš pirmųjų įsirikiuoja ir a. a. Ignas Skrupskelis. Tylus, gilus, mielas žmogus, uolus darbininkas, humaniškas su visais, įtakingas ir kitose srovėse, idealistas ir mokąs savo idealams gausiai pasišvęsti, vaisingas mintytojas, mokąs savo mintis žurnalo ar laikraščio puslapiuose su dideliu nuoseklumu išdėstyti.

Vargingo valstiečio sūnaus kelias į mokslą

Mūsų brangusis velionis didelį dėmesį kreipė į socialines idėjas. Gal todėl, kad jo patiės tėvai nuo jaunatvės buvo daug vargų pakėlę. Jo tėvas buvo piemenukas Melgužės dvare. Vėliau — dvaro bernas, toliau — nuomininkas, kol savo didelio darbštumo ir taupumo dėka įsigijo ūkelį Kazylų kaime, Kriukų valsčiuje.

Tame Melgužės dvare, Latvijos pasieny, Šiaulių apskr., kur tėvas bernavo, 1903 m. ir gimė mūsų Ignas. Pats daug skurdo pakėlęs, tėvas buvo rūpestingas vaiką į mokslus išleisti. Ignas išėjo keturias klases Linkuvos gimnazijoje, o 1924 m. baigė ir Šiaulių gimnaziją. Matyt, trūkstant lėšų tolimesniam mokslui, išėjo mokytojų kursus ir kai kurį laiką mokytojavo Kaišedorių pradžios mokykloje. Tačiau jį traukė tolimesnės studijos. Gal pramatydamas, kad nelengva bus pačiam studijuoti ir lėšomis apsirūpinti, stojo į teisių fakultetą, kur netaip griežtai buvo žiūrima, jei kas paskaitas praleisdavo, nes buvo galima žinias papildyti iš rašytų šaltinių.

Netrukus finansinės sąlygos pagerėjo, ir Ignas stojo mokytis sau artimesnio dalyko — literatūros, pasirinkdamas tada savo planingumu ir sistematingumu bei katalikiška pasaulėžiūra imponavusį Teologijos - Filosofijos fakultetą, o jame — germanistikos šaką.

Mokslo daktaras Vienoje

Lietuvių Katalikų Mokslo akademija pastebėjo gabų studentą, ir kai jis 1929 m. baigė universitetą Kaune, sudarė jam sąlygas vykti pagilinti germanistikos žinių Karaliaučiuje, o paskiau — Vienoje. Pagrindines savo studijas ėjo pas prof. J. Nadlerį, kuris į literatūros mokslą buvo įnešęs naują etnografinį metodą, tautos literatūrą studijuojant atskiromis giminėmis. Ignas parašė disertaciją apie lituanistinę XVIII amžiaus literatūrą vokiečių kalba ir gavo daktaro laipsnį.

Gilus jo protas ir mokėjimas atkakliai dirbti lyg vedė jį į mokslininko karjerą. Tikrai, prasidėjo universitetiniame žurnale "Atheneum" jo straipsniai: apie Vytautą Didįjį vokiečių literatūroje, apie kultūrinį Prūsų lietuvių gyvenimą XVIII amžiuje, apie literatūros mokslą ir kt. Straipsniai rodė jo kruopštumą išrinkti medžiagą iš pirminių šaltinių, jo pažinimą moderniųjų metodų literatūrai tirti. "Židiny" rašė temomis: G. E. Lessingas, Didžiojo karo romanai, Menas ir religija, Oberamergau, Literatūra politinių idėjų tarnyboje.

Visuomenininkas

Bet vis dėlto, jam artimame Teologijos - Filosofijos fakultete dėl įvairių vyriausybės apkarpymų ir suvaržymų nebuvo naujų etatų. Be to, — ir savos specialybės — germanistikos — dr. Skrupskelis taip jau labai nebuvo pamėgęs. Jį viliojo kunkuliuojantis Lietuvos gyvenimas ir tarnyba Lietuvos intelektualams bei platesnėms gyventojų masėms žurnalistikoje.

Dr. Ignas Skrupskelis buvo ir visuomenininkas. Jau būdamas gimnazistu, jis dirbo ateitininkuose. Kauno universitete buvo pirmaujantis ateitininkų veikėjas ir organizatorius. Jis gražiai pasidarbavo ruošiant pirmąjį Lietuvos Eucharistinį kongresą. Jis buvo vienas iš Šatrijos kolektyvo organizatorių. Buvo ateitininkų sendraugių s-gos pirminin., 1938 m. buvo žurnalistų s-gos valdyboje, Lietuvos Kat. Mokslo akademijoje buvo išrinktas iždininko pareigoms.

Kūrybingų kultūrininkų grupė

Kaune tuo metu buvo atsiradusi didžios iniciatyvos, sumanių katalikų šviesuolių grupė, kaip J. Ambrazevičius, dr. J. Grinius, dr. Pr. Dielininkaitis, kun. St. Yla, J. Keliuotis, dr. A. Maceina ir kt., kurie labai sielojosi Lietuvos likimu; pažinę vakarų kultūros kraš

Ignas Skrupskelis 1928 metais

tus, norėjo daug ko naujo įnešti į Lietuvos gyvenimą, tiesti gaires į naują socialinį, kultūrinį kelią, paskelbdami organinės valstybės deklaraciją. Tos idėjos buvo skleidžiamos "Naujoj Romuvoj", "Židiny" ir iš to kolektyvo išaugusiame "XX Amžiuje".

Talentingas "Židinio" redaktorius

Didysis dr. Ign. Skrupskelio žurnalistinis sušvytėjimas buvo — po Mykolaičio - Putino ir po dr. Mantvydo — ėmimasis redaguoti pirmaujantį Lietuvoje ėjusį kultūros žurnalą "Židinį". Dr. Skrupskelis įstengė iškelti žurnalo aktualumą, rasti bendradarbių giliesiems mūsų kultūros klausimams, duoti plačias apžvalgas, įtraukti naujus literatūros talentus. Jo ramus būdas, plataus masto kultūrinis nusiteikimas buvo palankus surasti naujų bendradarbių net ir kitų grupių žmonėse. Valdžios ir cenzūros viršūnėse tada vyravo totalitarinės tendencijos. "Židinys" atstovavo laisvąją vakariečių kultūrą. Nežiūrint tų aplinkybių susikryžiavimo, "Židinys" įstengė ir įvairių srovių bendradarbius išlaikyti, ir savo vadovaujančią kultūrinę poziciją išsaugoti.

Dr. Ignas Skrupkelis

"XX Amžiuje"

Dr. Igną Skrupskelį teko arčiau pažinti beredaguojant "XX Amžių". Žavėjo jo toks mielas taurumas. Nebuvo jis labai kalbus, bet atkaklus darbininkas. Tada šio straipsnelio autoriui, galima sakyti, teko tik pradėti žurnalistinio darbo kelią, iš karto, be reikiamo pasiruošimo, patekus į centrinę dienraščio poziciją. Dr. Ignas Skrupskelis, kaip ir kiti to kolektyvo nariai, buvo nuostabus savanoriškas talkininkas. Pakaitomis po savaitę ar po dvi imdavosi globoti redakciją, atvesdamas naujų bendradarbių, iškeldamas naujų temų. Šių eilučių autorius dar tik tada pradėjo rašyti vedamuosius. Dr. Skrupskelis ateis, paskaitys, pagirs naujoką, bet buvo vienas kitas atsitikimas, kad sėdęs prie mašinėlės ir visą straipsnį perrašė, įvesdamas daugiau logiško sklandumo, nereikšdamas autoriui jokių priekaištų ir be jokių iš savo pusės pretenzijų. Tai tauraus inteligento savybė.

Kai šių eilučių autoriui teko pereiti dirbti į Katalikų Spaudos Biurą, dr. Ignas Skrupskelis buvo kolektyvo pakviestas vyriausiuoju "XX Amžiaus" redaktoriumi. Savo giliu įžvalgumu į valstybinį ir visuomeninį gyvenimą dr. Ign. Skrupskelis įstengė daugiau išplėsti publicistinę pusę, praturtino politinių aktualijų komentarais. Jam logiškai, nuosekliai mintys liejosi, rašant tiesiai mašinėle, be jokių juodraščių, net jau parašytuosius lapus skubiai leidžiant į spaustuvę, kol tęsinys ir pabaiga teberašoma. Pasirašydavo Ig. Petrikonio slapyvardžiu, ir jo tie rašiniai buvo atkreipę daugelio dėmesį.

Tolerantas su plačiais ryšiais

Palaikė ryšį su įvairiais visokių srovių intelektualais. Susitikdavo Konrado kavinėje, tai specialiuose tarpgrupiniuose posėdžiuose. Ypač dažnai dalyvavo paties reakcijos kolektyvo pasitarimuose, vykdomuose pas prof. Pakštą, paties dr. Igno bute, pas prof. Kuraitį ir pan. Patsai buvo aiškios ir griežtos ideologijos katalikas, bet taipgi visų gerbiamas tolerantas, palaikęs plačius kontaktus su įvairiausiais kitų srovių veikėjais.

Okupantų bolševikų kalėjime

Ta jo įtaka, svarbus postas "XX Amžiaus" dienrašty nulėmė, kad jisai jau 1940 m. liepos mėn. 12 d. buvo okupantų bolševikų suimtas. Iš jo žmonos laiško šių eilučių autoriui ir iš kito jos laiško, išspausdinto "Aidų" 1948 m. Nr. 10, susidaro toks vaizdas jo paskutinio gyvenimo laikotarpio:

— Prieš suimant spėjo dar nuvažiuoti į tėviškę — pailsėti, sakė. Iš tikrųjų — atsisveikinti, nes savo likimą jautė. Jo namiškiai man vėliau pasakojo (— rašo jo žmona): "Tokio gero mes jo niekad nesame matę. Jis visada būdavo pavargęs ir nelabai šnekus. O čia tiek daug linksmų dalykų nupasakojo. Visą naktį nėjo miegoti, ir mes kartu visi su juo išsėdėjome. Toks smagus buvo".

Liepos 11 d. vakare jis buvo Kačerginėje. Kalbėjome vis tom pat rūpimom temom: — Lietuva neteko laisvės ilgam. Mano prispirtas pagaliau nusileido:

— Na, mažiausia, 10 metų. Likimo ratai ėmė suktis prieš mus. Jų neatsuksi, kaip nori. Reikia laukti...

Kalėjime (B. liudijimu) buvo santūrus, mažai kalbąs. Nieko gero sau nelaukė, bet dėl manęs ir vaikų buvo ramus, įsitikinęs, kad nieko blogo mum neatsitiks. Apie Lietuvą kalbėdamas, sunkiai sulaikydavo ašaras. Buvo dažnai tardytas, naktim, kaip ir paprastai. Pažymėtinas paskutinis: tardytojai buvę nauji, labai mandagūs, pabaigę patikrino, kad viskas bus gerai ir palinkėjo kuo greičiau pamatyti žmoną ir vaikus! Tai buvo vienintelis kartas, kai jį matė linksmą ir atgijusį. Po dviejų mėnesių, kovo 29 d. naktį, jam buvo įsakyta susiruošti, pasiimti visus daiktus. Atsisveikino su draugais, išdalinęs jiems dar turimus rūkalus. Atskiroje kameroje jam buvo paskaitytas sprendimas: nuteistas 8 metam, siunčiamas į Kotlas (Vorkutoje). Kelios dienos prieš tai man buvo patikrinta, kad jokių davinių bylai nėra ir jokios bylos nebus.

Paskutinis tremiamo pasimatymas su žmona

Leista pasimatyti. Kovo 31 d. niekad neišdils iš širdies ir atminties. Dviejų žmonių bendras gyvenimas buvo baigtas 15 min. pasikalbėjimu, sargybiniams sekant. Ignas atrodė pablyškęs, kiek suvargęs, bet neblogiausiai. Gana ramus, tik įtempti veido raumenys rodė susijaudinimą. Pasirodė kažkaip savotiškai ugterėjęs. Pesimistas, bet nepalaužtas. Dargi kažkokio savotiško išdidumo buvo kalbantis su sargybiniu. Tas buvo negailestingas: neleido nei pažiūrėti vaikų fotografijos, nei pasiimti lagamėno. Atneštus rūbus ir šiek tiek maisto teko susidėti į maišą... Ar tik panešiu, — nusišypsojo, bandydamas jį pakelti.

Vorkutos lageryje

Juos išvežė (dr. R. pasakojimu) balandžio 1 d. Po trijų savaičių buvo jau vietoje. Turėjo tiesti geležinkelį. Darbas 12 val. per dieną, poilsio dienos retai, ir tik labai gerai dirbantiems. Valgyti — pagal darbą. Žiemą —50° šalčio. Drabužiai menki, vietoje gauti. Iš namų pasiimtieji daiktai buvo tuoj atimti ten pat esančių kriminalistų. Vogdavo taip, kad net duonos davinį reikėdavo tuoj suvalgyti, nes grįžęs iš darbo jos galėjai nerasti. Ignas buvo kitų kalinių labai gerbiamas. Apie pusmetį buvo paimtas dirbti į ligoninę sanitaru, turėjo "gerai". Galėjo su kitais susitikti ir pasikalbėti apie namus ir tėvynę. Krašto likimu buvo susirūpinęs, greita ir laiminga pabaiga netikėjo, taip pat ir vokiečių laimėjimu. Apie save sakydavo:

— Man vis tiek neteks sulaukti pamatyti.

Tragiška mirtis

Kartą buvo grįžęs iš darbo sušalęs ir pavargęs. Atsigulė ir taip paraginta į darbą. Jis nespėjo atsikelti. Prižiūrėtojas patraukė už kojos, trenkė galva žemyn nuo gultų. Gavo smegenų uždegimą. Buvo ligoninėje paguldytas ir ten 1942 m. gruodžio mėn. mirė. Palaidotas Kosju vietovėje, prie Vorkutos geležinkelio, į rytus nuo Pečioros upės.

Šitokios žinios yra pasiekusios velionio žmoną, dabar gyvenančią Chicagoje. Taip lietuvių tauta neteko vieno iš gabiausių ir tauriausių savo narių, neteko dėl aziatiško komunistų žiaurumo. Jis mirė Vorkutoje ir bus dingęs neatžymėtame kape, kaip milijonai kitų bolševikų aukų. Velioniui amžinybėje yra tik viena paguoda, — sėtos idėjos yra gyvos lietuvių tautoje, ir kad jo visa šeima gyvena tais pačiais idealais, dėl kurių jis mirė ir taip pat siekia mokslo aukštumų: sūnus Kęstutis ruošiasi filosofijos daktaratui; duktė Enata, pasiekusi bibliotekininkės magistrės laipsnį, dirba Chicagos miesto bibliotekoje; antra duktė — Viktorija — Illinois universitete ruošiasi daktaratui iš prancūzų kalbos ir literatūros.

— Laisvė tol pasilieka beprasmis ir tuščias žodis, kol ne pasakoma, nuo ko žmogus bus laisvas: nuo melo ar nuo tiesos, nuo paikystės ar nuo mintijimo, nuo religinės neapykantos ar nuo religijos, laisvas nuo grandinių ar laisvas nuo... laisvės. ...—**Kard. Faulhaber**

V. Balukienė — Dagių puokštė (aliejus)

(Čiurlionio Galerijos nuosavybė)

NEBĖRA NIEKO SVETIMO

(Atkelta iš 1 psl.)

Eilėraščių ciklai

Liūnė Sutema mėgsta pastarosios knygos eilėraščius sugrupuoti atskirais, vienos temos ciklais. Paskiras eilėraštis tada savo svorį ir prasmę įgauna dažnu atveju tik sąryšyje su kitais to paties ciklo eilėraščiais. Recenzentų jau buvo pastebėta, kad poetė ir toliau savo poezijos vagą turėtų kreipti šių ciklinių eilėraščių kryptimi. Gal ir taip? Tačiau tarp savęs surakintų eilėraščių ciklas tobulas tampa tik tada, kada visi ciklo komponentai išsilaiko aukštame įtampos ir jausmo tiesioginumo laipsnyje. O šitai padaryti yra gana sunku. Tad cikluos visada yra pavojaus atsirasti šaltam ir išgalvotiniam eilėraščiui, kada žūt būt pasiryžtama tą pačią temą tempti ir išsakyti daugelyje puslapių. Tad ir Liūnei Sutemai, einančiai ciklinės poezijos keliu, regime nemenkų kliūčių.

Ciklų gerieji grūdai

Tačiau kai kurie atskiri ciklų eilėraščiai ir šioje knygoje

Knygos aplankas, piešta Dalios Lukošiūnaitės

yra pasigėrėtini. Sakysim, "Lunatiko kelionių užrašų" įvadinis yra kinietiško trapumo miniatūra, pagaunanti savo kondensuotumu ir klasišku paprastumu. Arba vėl "Dienoraščio" ciklo "Vakar prasidėjo polaidis" — pilnas žmogiškai intymios, bet taipgi tragiškos šilumos. To paties ciklo paskutinysis "Kai saulė išduos" — nidintis šiurpiu, baigiamuoju visos knygos akordu. Viena tik šio eilėraščio kliauda, manytume, yra tiesioginis mirties įvardinimas. Gal būt, poetė galvojo, jog be to tiesioginumo eilėraštis bus nesuparntams? Tačiau atvirkščiai, mirties vardo čia neminint, susidarytų dar didesnė įtampa tarp anos moteries ir baisios nežinomosios, lyg ir sakant — netark mirties vardo be reikalo.

Susirūpintina visiems

Ypač kas yra šioje knygoje nepagrtina, tai begalė rašybos, tekų nepateisinamų skyrybos bei kalbos klaidų. Tiesa, modernus eilėraštis gali būti parašytas visai be jokių taškų ar kabelių. Bet šito tada turi būti nuosekliai laikomasi visoje knygoje arba bent visame eilėraštyje. Tuo tarpu šioje knygoje tos sąmoningos beženklės kalbos nejaučiame, o tik regime gramatikos ir sintaksės klaidas, nuosekliai besikartojančias visuose puslapiuos. Ir tai nėra smulkmena. Tai yra visos mūsų tremties literatūros liga, kuri labai akivaizdžiai regima, kai lygini čionykščių mūsų knygų puslapius su Lietuvoje kad ir dabar leidžiamomis knygomis. Būtų tikrai išganinga, kad mūsų rašytojai, prieš atiduodami knygą spaudai, parodytų rankraštį dar ir vienam ar kitam kalbininkui. Ir šitai nebūtų savęs nusivertinimas. Juk ir didysis mūsų literatūros klasikas Vincas Krėvė, prieš atiduodamas rankraštį spaustuvei, visada jį parodydavo dar ir kalbininkui. Manau, kad ir tremties rašytojui vainikas nuo galvos nenukristų, jeigu ir jis pasielgtų panašiai.

Liūnės Sutemos knygą "Nebėra nieko svetimo" išleido Jūrų skautijos korporacija "Gintaras". Aplanką piešė Dalia Lukošiūnaitė. Tiražas 500 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Knyga kietais viršeliais, 64 psl.

Kronika

● **Čiurlionio paroda Lenkijoj.** Birželio mėn. pradžioje Krokuvoje, Lenkijoje buvo surengta Čiurlionio paveikslų ir reprodukcijų paroda. Krokuvos spauda ta proga paskelbė straipsnį apie "Čiurlionį Krokuvoje", lietuvio muziko gyvenimą ir kūrybą.

● **Lietuvoje konkursai jau ir rusų kalba.** Lietuvos Radijo ir televizijos komitetas bei Rašytojų s-ga paskelbė uždarą radijo pjesių konkursą. Skiriamos premijos 500, 350 rublių ir mažesnės. Nurodyta, kad konkurse gali dalyvauti Lietuvos piliečiai, rašantys lietuvių ir *rusų kalba*.

● **Vokiečio profesoriaus paskaita apie Lietuvos ir Maskvos varžybas Rytų Europoje.** Fed. Vokietijoje gyveną vokiečiai — buv. Lietuvos gyventojai — gegužės 25 - 27 d. d. turėjo savo penktąjį sąskrydį — kultūros dienas Neheim-Huesten, Š. Reino-Vestfalijos krašte. Šiemet daugiau dėmesio kreipta į politinę plėtrą Rytuose. Buvo paskaitos: prof. dr. Erik Boettcherio apie marksizmą ir sovietų politiką, prof. M. Hellmanno "Lietuva ir Maskva kovoje už vadovavimą rytų Europai", buv. Vytauto D. Universiteto prof., dabar gyvenąs Erlangen mieste, prof. V. Jungferis paskaitė ištraukas iš savo raštų. Buvo parodytas ir filmas "Nuo Klaipėdos ligi Ruhro".

MAKULATŪRA APIE LITERATŪRĄ

Lietuvių literatūros trečiąjį tomą pasitinkant

1961 metais Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniuje išleido Lietuvių Literatūros Istorijos trečiąjį tomą. Tomo turinys (1 dalis) apima Kapitalizmo epochą (1917—1940 metus). Tomo autoriai: K. Doveika, V. Galinis, L. Gineitis, J. Lankutis, I. Žėkaitė. Redagavo prof. K. Korsakas, LTSR MA akademikas. Mums nesuprantamos struktūros redagavime, paskutiniame tomo puslapyje įrašyta dar redaktorė S. Ivanovienė. Tomas 648 psl. Tiražas — 20,000.

Dirva piktžolėms sėti

Jeigu toks daugelio specialistų rašytas veikalas nebūtų išimtinai propagandinė, režimo paskatos nutukinta brošiūra, tektų tokiam veikalui vertinti ir specialistų talkos. Tektų tokiu veikalu džiaugtis, kaipo ypatingu įnašu mūsų kultūros lobynan. Deja, kaip ir tenka laukti, Lietuvių literatūros istorija (juo labiau "kapitalizmo" epochoje) pavirto čia dėkingiausia dirva sėti aršiausios prorežiminės propagandos piktžolėms.

Tik poros svarų politinis pamfletas

Ilgai marinuota politinių žinovų stalčiuose knyga, kur reikia propagandiniai išdailinta, kur reikia apkirpta, kur reikia pasūdyta, kur reikia tirštinanti dažus, kur reikia dailiai sukeitusi istorinius faktus su pramanytais (atsiminkime tik "politinius" batalinius paveikslus, kuriuose įsakytas dailininkas brauké Trockį iš Lenino kompanijos ir įpiešdavo draugą Staliną) Lietuvių literatūros istorija, kad ir imponuojančio svorio (bent pora svarų), kad ir paviršutiniškai tradicinio iliustruoto vadovėlio išvaizdos, vis dėlto lieka tik politinis pamfletas, tinkamas šios dienos pavergto krašto politinėm sąlygom. Kaip visada tokiu atveju atsargūs tarybiniai mokslininkai knygos įvade atidaro siaurą langelį, pro kurį galėtų gelbėtis nuo galimų pasmerkimų, kaltinimų ir politinių tezių neišryškinimo.

Argi tai mokslas?

Autoriai (in corpore) paskelbia: savaime aišku, kad šiame veikale, nepaisant jo rengėjų pastangų, dar bus likę ir tam tikrų trūkumų, ginčytinų teiginių, neišspręstų klausimų, nepažymėtų faktų ir pan.

Tokį partinės kritikos žaibolaidį įrengę, autoriai žengia į "kapitalistinę" lietuvių literatūros epochą. Jie tvirtina, kad "atsižvelgiant į aktualius ideologinius uždavinius (O sancta simplicitas! koks analitinis mokslas remiasi ideologijomis, ir ar tai gali būti mokslas, jeigu faktus rikiuoja politinė ideologija? J. G.), duodamas kiek platesnis specifinių literatūros vystymosi sąlygų buržuazijos valdymo metais aptarimas".

Panašu į "Trumpąjį VKPb partijos istorijos kursą"

Veikalas paremtas neišradinga sistema, istoriniu metodu, įvelkant į skaitytojo stebėjimo orbitą faktus, kurie, tačiau, spekuliatyviais sumetimais neišlaiko teisingų istorinės reikšmės proporcijų.

Didžiulis įvadas ir visas pirmas skyrius apima trečdalį viso veikalo. Tačiau, kad ir kaip nuolankiai ir atidžiai mums teko jį nagrinėti, jis yra tik lietuviškos "buržuazijos" valdymo epochos peržvalga pro propagandiniai - ideologinius "akuliorius". Visa tai nuostabiai primena mums jau dabar palaidotą "Trumpąjį VKPb partijos istorijos kursą", propagandiniai - spekuliatyvinį pamfletą, išleistą dar Stalino "asmens kulto" laikais.

Partijos bosai visada yra ir literatūros "autoritetai" ir žaibolaidžiai

Nusistebėjimas netrukus pasiteisina. Įvadas ir pirmoji dalis beveik rašyte nurašyta iš V. Kapsuko propagandinio pamfleto "Buržuazinė Lietuva", 1961 m. atkartotos laidos. V. Kapsukas, kuris kol kas dar neabejotinas autoritetas partinio požiūrio į istorijos vyksmą ir klasėjimą, buvo pasirinktas Lietuvių literatūros istorijos autorių žaibolaidžiu.

Kaip V. Kapsuko pamflete, taip šiame veikale, smagiai ir kas kelinta eilutė skamba titulai: "buržuazija", "buržuazinis", "klerikalinis", "pažangus" ir "antifašistinis". Tie titulai iki naivaus atkaklumo lipdomi visur, nes autorių nuomone be jų lipdymo "mokslinio" veikalo esmėje nebus "socialistinio" turinio.

Knygos peilis

Tie titulai lipdomi prie visų istorinių reiškinių, ar tai būtų "keturvėjininkų" judėjimas, ar B. Sruogos metai Petrapilyje, ar P. Vaičiūno "Tekanti saulė", ar pirmieji Vaižganto kūrybos bandymai.

Ta savotiška politinė ir prorežiminė spekuliacija pražudo visą knygą. Jūs negalite nė vienu literatūriniu ir istoriniu faktu susitikti be politruko kuždėjimo: čia būta politinio neišprusimo, čia pataikauta kapitalizmui, čia aiškiai pažangus (dabartinio, prorežiminio būdo prasme) rašytojas anas gi dekadentas, eksperimentininkas, vakarų dekadanso sekėjas, nesupratęs brėstančių socialinių įvykių etc., etc.

Štai kuo matuojamas Krėvė

Kaip pavyzdį imame klasiškuosius V. Krėvės "Dainavos šalies senų žmonių padavimus". Klasikinis mūsų literatūros kūrinys aptarta taip, kaip mes anksčiau šiame rašiny teigėme — spekuliaciniai, politrukiškai, ne analitiniai, bet "ideologiniai". Prašome atleisti už ilgesnę aptarimo ištrauką, bet ji tokia klasiškai spekuliacinė.

"Krėvės "padavimai" buvo savotiškas rašytojo "bėgimas į praeitį", jos idealizavimas, nusigręžimas nuo gyvenamojo meto aktualių socialinių problemų. Antra vertus, ir šiuo metu, dar esant carizmo priespaudai, Krėvės "Padavimai" savo patriotiniais motyvais, kovos už laisvę poetizavimu, kai kuriais atžvilgiais atspindėjo visos lietuvių tautos nacionalinio išsivadavimo siekimus, žadino patriotinius jausmus, nors ir atitraukdami skaitytojų dėmesį nuo revoliucinių uždavinių, nuo liaudies masių klasinių interesų, stiprindami tautinės vienybės idėją". (305 psl.)

Tiek mirtinų politinių nuodėmių turi "Padavimai". Šyptelėdami iš to žargono, kuriuo knygoje verčiama lietuvių kalba ("tautos nacionalinis išsivadavimas") regime tą seną melodiją — meno veikalas tegali būti (jų nuomone) tik partiniai - utilitaristinis. Tai taikoma veikalams, kurie pasirodė prieš pusšimtį! Kaip stipriai tokia tendencija yra taikoma šios dienos veikalams, mes galime aiškiai ir baisėdamiesi suprasti.

Bolševikiniai ir laisvieji metodai

Štai kaip nauda režimui matuojamas kiekvienas literatūrinis faktas ir kiekvienas literatūros veikalas: ar tai būtų W. Shakespear'o Otello, ar A. Puškino "Boris Godunov", ar mūsų Krėvės "padavimai". Laisvojo pasaulio mokslas griežtai atmeta utilitarizacijos pamatą reiškiniui vertinti, ir čia niekad nesutampa tarybinė spekuliacija su laisvojo mokslo metodais.

Suradus tą esminį nagrinėjamo veikalo pobūdį — spekuliacija faktais ir spekuliacinis jų vertinimas istorijos ir socialinių santykių plotmėje — nėra didelio reikalo atidžiau vertinti veikalo detales. Jos visos pri-

(Nukelta į 7 psl.)

V. Vizgirda — Vaisiai ir gėlės (aliejus)
(Čiurlionio Galerijos nuosavybė)

SIUNTINIAMS SIŲSTI Į LIETUVĄ GERIAUSIA TIESIOGINIAI BE TARPININKŲ PER LICENZUOTĄ LIETUVIŲ FIRMĄ "COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION"

Viena iš penkių Inturisto, dabar Vniešposyltorg įgaliota priimti ir siųsti siuntinius į Lietuvą ir kitus SSSR kraštus.

Siuntiniai pristatomi gavėjams Lietuvoje per 6—7 savaites ir nei vienas siuntinys neužkliuvo ir nedingo.

Dabar tik ką gautas leidimas kai kuriems vartotiems daiktams siųsti į Lietuvą licenzuotuose siuntiniuose apmokant muitą čia — būtent:
laikrodžiai, juvelirinės brangenybės, radio ir foto aparatai, siuvamos mašinos, rašomos mašinėlės, muzikos instrumentai, amato įrankiai ir pan. Taip pat siunčiame drabužių standartinius siuntinius.

Pavyzdžiui: 3 kostiumams vilnonės medžiagos $24.50. Su persiuntimu $45.

MAISTO siuntiniai iš DANIJOS pristatomi gavėjams per 3 savaites. Dėl informacijų bei nemokamų katalogų prašome kreiptis į:

"COSMOS PARCEL EXPRESS CORPORATION"
3212 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois, Tel. CA 5-1864, ar
"MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE"
4439 West 69th Street, Chicago 29, Illinois, Tel. WA 5-2737
E. Žukauskas, M. Veleckas

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
(Licensed by NESHPOSILTORG)
Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį.
Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y	39 Second Avenue	Tel.	CH 3-2583
NEW YORK 11, N. Y.	135 W. 14th St.	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 11, N. Y.	370 Union Avenue	Tel.	EV 4-4952
BUFFALO 6, N. Y.	332 Fillmore Ave.	Tel.	TL 6-2674
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel.	DI 5-8808
Woodhaven 21, N. Y.	84—17 Jamaica Ave.	Tel.	VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel.	GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Blg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
IRVINGTON 11, N. J.	762 Springfield Ave.	Tel.	ES2-4685
HARTFORD, Conn.	132 Franklin Ave.	Tel.	CH 6-4724
NEW HAVEN, Conn.	509 Congress Aev.	Tel.	LO 2-1446
PHILADELPHIA 23, Pa.	525 W. Girard Ave.	Tel.	PO 5-5892
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	904 Literary Road	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel.	SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel.	TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel.	WA 5-2737
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd.	Tel.	AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766
ATHOL, Mass	61 Mt. Pleasant St.,	Tel.	CH 9-6245
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	Tel.	LI 2-1767

* Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

CARDINAL CUSHING ACADEMY
Resident School for Boys
Conducted by
The Brothers of Charity
ANNOUNCES
the opening of its High School division on September 5, 1962
For further information contact
Director of Admissions
CARDINAL CUSHING ACADEMY
West Newbury, Mass.
Tel.: HOmestead 2-4663

CAMERAS AND SUPPLIES
MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gaminimo laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išmieravimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad jį tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrastų.

DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050
PRESCRIPTION
VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED
Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STUD., RAMBLER, BUICK	$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hydraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilinderiai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais.

Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street **Chicago 29, Illinois**
GRovehill 6-7777

NAMAMS PASKOLOS ŽEMIAUSIU NUOŠIMČIU
NERIBOTI FONDAI PASKIRTI NAMŲ IR G. I. (VETERANŲ) PASKOLOMS

- **Paskolas duodame lengviausiomis sąlygomis. Mėnesinius mokėjimus pritaikome pagal jūsų išgales.**
- **Taupykite STANDARD FEDERAL —stipriausioje Chicagos taupymo Bendrovėje, kur jūsų santaupos yra apdraustos—saugios ir neša dividendus.**

Turtas $82,000,000.00 Atsargos Fondas $7,500,000.00

Dvi automobiliams pastatyti aikštės jūsų patogumui

Pinigai padėti prieš kiekvieno mėn. 16 dieną, neš dividendus nuo pirmos mėnesio dienos

JUSTIN MACKIEWICH Sr.
Chairman of the Board
JUSTIN MACKIEWICH Jr.,
President

Naujos darbo valandos: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Antr. ir penkt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. d. Trečiadieniais nedirbama.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
VIrginia 7-1141

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

Kultūrinė Kronika

Antrojo Lietuvių Kultūros kongreso paruošiamieji darbai ir planai

1. Dailininkas V. K. Jonynas sutiko vadovauti Meno sekcijai ir kongreso metu suruošti meno parodą bei paskaitą meno klausimais.

2. P. St. Barzdukas sutiko kongreso metų skaityti paskaitą praktinės lietuvių kalbos klausimais.

3. II-jo K. Kongreso atidarymas ir uždarymas įvyks J. Centre, tiktai simfoninis koncertas bus Marijos Auditorijos patalpose. Tas pakeitimas padarytas taupumo sumetimais.

4. Kongreso darbų knyga bus išleista kongreso atidarymo dieną.

5. Kongreso užbaigtuvių vakarienei suruošti pakviesta p-lė Rugytė.

6. Šiandieninė padėtis sekcijose:

Muzikos sekcija numato šią simfoninio koncerto programą:

a) Pora veikalų iš J. Kačinsko kūrybos.
b) Ištrauką iš komp. Gaidelio 5-sios simfonijos, arba du lietuviškus šokius.
c) Prof. V. Jakubėno sukurtos simfonijos vieną ištrauką.
d) Karnavičiaus "Lietuviškoji Rapsodija".
e) Karlovičiaus "Lietuviškoji Rapsodija".

Koncertui diriguos J. Kačinskas, o koncertui paruošti Muzikos sekc. yra įpareigota sudaryti komisiją. Taipgi bus paskaita tema: "Kas yra pasiekta lietuvių kompozitorių per paskutinį dešimtmetį".

Spaudos sekcija Kongreso metu numato šias paskaitas:

a) Pokario mūsų išeivijos periodinės spaudos nueitas kelias. J. Kardelis, koreferentas J. Čiuberkis.
b) Mūsų periodinės spaudos ir laikraštininkų ateities uždaviniai. Paskaitininkas L. Šimutis, koreferentas inž. J. Miklovas.
c) Lietuvos reikalų ir mūsų kultūrinių temų kėlimas pasaulio spaudoje. Paskaitininkas Stasys Pieža, koreferentas J. Zalatorius.

Kongreso metu sekcijos posėdžiams pravesti pakviesta vicepirmininkais: Redaktorius Augustas ir Dr. K. Sruoga. Sekretorė p-lė Iz. Matusevičiūtė. Invokaciją skaitys kun. dr. J. Vaišnys. J. Vaidelys rūpinasi spaudos parodos surengimu, o A. Gintneris rūpinasi vaišėmis II-jo K. Kongreso dalyviams — redaktoriams, laikraštininkams ir spaudos sekcijos personalui pavaišinti.

Architektūros sekcija Kongreso metu ruošia konkursą trijų rūšių pastatams, būtent:

a) Maldnamiui su 800 sėdimų vietų.
b) Lietuvių tautos namui su 800 žm. talpinančia sale.
c) Gyvenamo namo 5 asmenų šeimai.

Pageidaujama, kad projektuose būtų išryškinti lietuviško meno bruožai modernioje architektūroje. Konkurse gali dalyvauti visi, o premijos pinigais bus duodamos tiktai studentams, kurie studijuoja, architektūrą, inžineriją arba meną. Premijų dydis: I-a $100.00. II-a $75.00. III-a $50.00. Visi jury komisijai pateikti projektai bus patalpinti specialiame leidinyje. Premijoms pinigus parūpins architektūros sekcija.

Lietuvybei parapijose išlaikyti sekcija numato šias paskaitas:

a) "Kaip žiūri į lietuvybės išlaikymą parapijoje jos narys — pasaulietis".

b) "Kaip tai galima tinkamai sutvarkyti (esamas negeroves prašalinti) žiūrint į tai dvasiškio akimis. Paskaitininkų pavardės bus paskelbta vėliau.

Istorijos sekcija numato šias paskaitas:

a) "Lietuvių Istorijos D-jos atlikti darbai ir ateities planai". Paskait. kun. dr K. Matulaitis, MIC.

b) "Šiaurės Amerikos lietuvių kultūriniai laimėjimai". Paskaitininkas — dr. J. Matusas.

c) "Š. A. lietuvių istoriografija ir jos ateities užlaviniai". Paskt. dr. J. Jakštas.

d) "Š. A. lietuvių istorija, kaip tautinio auklėjimo priemonė". Paskaitininkas Pr. Pauliukomis.

Kitų sekcijų veiklos planai sudaromi ir svarstomi.

● **Tyrinės Vilniaus požemius?** Nors Vilniaus ekskursijų biuras yra rengęs ekskursijas, kurių dalyviai buvo supažindinami su Vilniaus Domininkonų bažnyčios ir kitais požemiais, tačiau dabar jų lankyti neleidžiama, nes jie esą nesutvarkyti. Dviejų aukštų rūsiuose po bažnyčia palaidoti žmonės, tai 16-19 amž., epidemijų ir karų aukos. Šie Vilniaus požemiai buvo Vilniaus studentų tyrinėti 1935 m., o dabar savo laiške "Tiesai" (122 nr.) du skaitytojai — mokslo darbuotojai siūlo organizuoti istorikų, medikų, inžinierių ekspediciją ištirti ne tik Domininkonų bažnyčios, bet ir kitus Vilniaus požemius. Tie tyrinėjimai, esą, duotų naudos renkant medžiagą apie Vilniaus architektūrą, statybą, istoriją, religiją. Girdi, medžiaga būtų naudinga ir Vilniuje steigiamam ateizmo muziejui (greičiausia, požemius tyrinėti bus leista tik šiuo pastaruoju sumetimu... E.)

● **"Laiškai Lietuviams" Nr. 6. Birželio mėn. 1962 m.** Šio numerio bendradarbiai: A. Grauslys, V. Bagdanavičius, MIC, B. Kristanavičius, S.J., dr. J. Prunskis, P. Rabikauskas, S. J., L. Germanienė, E. Pakalniškienė, Alė Rūta ir J. Vaišnys, S.J. Sąsiuvinis iliustruotas "Laiškų Lietuviams" metinės šventės vaizdais. Gražiai pagerbti poetas ir poezija, skoningai sutvarkant V. Mačernio sonetui skirtą puslapį.

MAKULATŪRA APIE LITERATŪRĄ

(Atkelta iš 6 psl.)

temptos prie esminio nusistatymo, komponuojant šią "kapitalizmo" epochos literatūros istorijos knygą.

Bet auksas ir pelenuos žiba

Tačiau pro tą spekuliacinį, neigiantį, vis ginčijantį ir niekinantį, vis priekaištaujantį ir "kapitalizmo" epochą nuvertinantį maskaradą nuolatos šviečia didžiuliai mūsų literatūros laimėjimai, atsiekti "kapitalizmo" epochoje; nuolatos matomas įdomus, margas, turiningas laisvos Lietuvos kultūrinio gyvenimo kunkuliavimas; po lavono grimu, kuriuo norėtų tarybiniai "ideologiniai" profesoriai padengti ano, laisvo, margo, įdomaus ir prasmingo gyvenimo veidą, skaitytojas staiga pamato kaip tik dabartinio okupuotos Lietuvos kultūrinio gyvenimo veidą, kad ir kaip kvislingai ir kolaborantai teisintų per 600 puslapių savo teigimus.

Citata, kuri pateisina

Tad ar galima tokiai knygai suteikti mokslinę vertę?

Vertinant čecho Dolansky panašią spekuliaciniai - propagandinę knygą apie rusų realizmą ir čechų literatūrą ("Mistri ruskeho realizmu u nas") amerikietiškasis žurnalas Books Abroad, 1962 Winter pažymi: several times Dolansky quotes Stalin as the final authority in evaluating some of the above writers. If nothing else, this alone makes this book unacceptable as a seriouswork.

Ta citata pateisina ir šio vertinimo pavadinimą. **J. Gl.**

NAUJI LEIDINIAI

● **"Ateitis". Gegužės mėn. Nr. 5. 1962 m.** Numeryje skelbiama naujos A. F. valdybos atsišaukimas į ateitininkus. Aloyzas Baronas rašo apie rašytoją ir žurnalistą. Spausdinama straipsnio pirmoji dalis. Įdomus pačių jaunųjų (Laimos Kalnytės) straipsnis "Moters rolė V. Krėvės Šarūno asmens atsiskleidime". Recenzuojamos knygos: dr. Pr. Gaidamavičiaus "Didysis nerimas" ir dr. J. Prunskio "Silnpame kūne". Daug rimtos ir linksmos medžiagos ateitininkų veiklos apžvalgose, komentaruose ir nuotraukose.

● **"Technikos Žodis". Nr. 2 1962 m. kovo - balandžio mėn.** Šitas lietuvių inžinierių ir architektų leidžiamas žurnalas su kiekvienu numerių visais atžvilgiais tobulėja, virsdamas estetišku ir mokančiu medžiagą atrinkti leidiniu. Pastarasis numeris yra redaguotas K. Kauno ir V. Pavilčiaus. Arvydas Kliorė rašo apie įgaunančias modernioj civilizacijoj neparprastos reikšmės Prisitaikančios kontrolės sistemas. V. Švipas tęsia Architektūros stilių evoliuciją, šį kartą aptardamas Gotiką. Lietuvių kalbos techninės terminologijos klausimais rašo G. Lazauskas. Gausu ir įdomios smulkesnės medžiagos. Numeris iliustruotas nuotraukomis, brėžiniais ir schemomis. Gražus viršelis, pasipuošęs tėvų Marijonų vienuolyno Chicagoje fragmentu.

● **"Muzikos Žinios". 1962 m. Nr. 1.** Leidžia Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Vargoninkų Sąjunga. Šiais metais žurnalo išeis keturi numeriai. Metinė prenumerata 2 dol. Adresas: Mr. J. Narukynas, J. Žilevičiaus Liet. Muzikologijos Archyvas, 2345 W. 56 St., Chicago 36, Ill. Šį kartą ypač prisimenama solistė Vladislava Grigaitienė. Apie ją rašo J. Žilevičius ir Stasys Pilka. Kritiškai vertinama Antroji Dainų šventė. Numerio priedai: Juozo Kreivėno "Muzikinis auklėjimas vaikų daržely" (ALVUDO leidinys Nr. 9), "Two Hymns of Greeting in Latin" (Four - part Male Chorus) by Rev. Ladislaus A. Budreskas, M. M. (gaidos) ir Algio Šimkaus "Garbė Tau, Viešpatie". Dvi giesmės mišriam chorui (gaidos).

● **"Atgarsiai". Nr. 8.** Venezuelos Lietuvių Savišalpos Bend ruomenės dvimėnesinis leidinys. Leidžia Caracas Apylinkės Valdyba. Leidinys, spausdintas rotatorium, 44 psl., yra lyg ir visos Venezuelos lietuvių veiklos veidrodis, daug dėmesio skiriąs taipgi grožinei literatūrai.

BIRŽELIO MĖN. PAS BUDRIKĄ IŠPARDAVIMAS

Pirksite daug pigiau kaip kitur: Baldus, Parlor setus, Miegamojo kambario setus, Televizijas, Refrigeratorius, Karpetus, Virtuvės etus, Pečius, Skalbimo mašinas, Matracus, Staliukus, Lempas, Lagaminus.

AUKSINIUS DAIKTUS

Laikrodėlius, Deimantus, Gintarą, Rašomas mašinėles, Lietuviškas plokštelės.

BUDRIK FURNITURE
3241 So. Halsted St.
Tel. CAlumet 5-7237

Atdara pirmad. ir ketvirtadieniais iki 9 val. vakaro
Sekmadieniais uždaryta

Budriko radio programos sekmad. š stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 valandos po pietų.

VALYMAS
KILIMAI, APMUŠTI BALDAI
valomi. Sienos valomos ir dažomos — J. Rudis
Tel. CLiffside 4-1050

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti bei puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDA MOKAM UŽ VISAS TAUPYMO SĄ-TAS.
4 metų investment bonus saskaitom mokam 4½% dividendą kas pusmetį ir ekstra ½% per metus išmokam pabaigoj 4 metų.
Už pinigus padėtus iki 10 d. mėnesio, dividendai skaitomi nuo 1 d. to mėnesio.
INDĖLIAI APDRAUSTI IKI $10,000.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

BUICK'AS - LIETUVIŠKAS AUTOMOBILIS!
NAUJAUSIAS BUICK — V-6!
Šiš vėliausiai išėjęs Buick 2 Dr. Sedan su automatu, Radio ir šild.
Kaina tik $2,227.85
Taksai 89.11
Pilna kaina ... $2,316.96
Dan Kuraitis ● Liet. Prekyba
MILDA BUICK, INC.
907 W. 35th Street, Chicago 9, Ill., Tel. LA 3-2022

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL Tel. OLympic 2-1003

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI
Pardavimai-taisymai Sek. uždaryta

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA. 5-9209 Chicago, Ill.

MOVING
R. SEREŠNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš to: Miesto leidimai ir pilna apdrauda
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

VOSYLIUS FOOD MART
2433 W. 69th St., Tel. PR 6-2113

Gamina ir parduoda lietuviškas rūkytas dešras, skilandžius, įvairią rūkytą ir šviežią mėsą. Liet. sūriai, saldainiai, medus, delikat., grocery prekės.
SKELBKITĖS "DRAUGE"

JANINA ir KAZYS BALTRAMONAI
atidarė naują restoraną
RŪTA
MARQUETTE PARKE
6812 So. Western, PR 8-3493

Čia gausite lietuviškus valgius, pritaikytus jūsų skoniui!
KVIEČIA VISUS ATSILANKYTI!
Atdara kasdien nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro, o sekmadieniais nuo 11 valandos ryto iki 8 valandos vakaro.

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois
Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvitadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PRospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v.
Liepos ir rugpiūčio mėn. abi krautuvės sekmadieniais uždarytos
Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidaryta tik 6211 South Western Ave. krautuvė

Juozas Babravičius – F. Šaliapino operos bendras

80 metų nuo jo gimimo prisimenant

1882 m. kovo 21 d. Vilkaviškyje gimė **Juozas Babravičius.** Mirė prieš ketverius metus Kaune. Geradarių remiamas mokėsi Petrapilio konservatorijoje, kurią baigęs, nuo 1912 iki 1919 metų, dainavo Maskvos Imperatoriškoje operoje lyrinio tenoro vaidmenis. Vienas pirmųjų mūsų solistų, kuris plačiausiai yra keliavęs po pasaulį su savais koncertais. Po bolševikų revoliucijos jis pabėgo Turkijon. Pasiekęs Graikiją, Babravičius dainavo operoje ir karaliaus Aleksandro rūmuose. Koncertavo Londone, Glasgowe, Paryžiuje, Prancūzijos Rivieroje, kunigaikščio Coonnaugth ir kitų didikų rūmuose. 1923 m. atvyko į JAV. Suėjęs į glaudžius ryšius su lietuviais, Babrauskas plačiai koncertavo čionykštėse lietuvių kolonijose. Trumpam grįžęs Lietuvon, surengė ten keletą koncertų ir vėl pasuko į JAV. Kai 1925 m. turėjo pirmą koncertą Bostone, atvykęs stotin Babravičius buvo iškilmingai sutiktas, vizito metu pas miesto majorą Babravičiui buvo įteiktas miesto raktas ir suteiktas miesto garbės svečio vardas. Ta proga anglų spauda plačiai rašė apie jo koncertinius laimėjimus, lietuvius ir Lietuvą. Šalia surengto koncerto dainavo taipgi iš miesto stoties per radiją. Garsas apie Babravičų plito anglų spaudoje, kaip apie buvusį Imperatoriškosios Operos solistą. Šitai jam padėjo užmegzti kontaktus ir su kitų miestų muzikiniu pasauliu. 1927—28 m. F. Šaliapino organizuotoje operos grupėje Babravičius su F. Šaliapinu dainavo operoj "Sivilijos kirpėjas" 48 miestuose su dideliu pasisekimu. Po to vėl buvo grįžęs Lietuvon. Dainavo kurį laiką Kauno Operoje, bet dėl siauros balso skalės ir sustingusios vaidybos šalia K. Petrausko nesijautė pakankamai pajėgus. Dar kartą atvykęs į JAV, Babravičius surengė jau nebetaip sėkmingų keletą koncertų. Vedęs čikagietę Adomaitytę, 1934 m. galutinai išvyko Lietuvon. Iki 1940 m. vėl dainavo Kauno Operoje, gavo iš valdžios kultūrininko pensiją. Pirmosios okupacijos (1940—41) metais dainavo operoje "Ramusis Donas". Vokiečių okupacijos laikais Kauno priemiesty — Šančiuose gyveno savo namely visiškai atsiskyręs, niekur nesirodydamas ir niekieno nepastebėtas. Antrosios bolševikinės okupacijos pradžioje dainavo "Gražinos" operoje. Iki 1947 metų dažnai buvo girdimas ir radiofone.

Nuo 1944 metų taipgi dėstė dainavimą Kauno Konservatorijoje, 1949—1956 m. Valst. Konservatorijoje Vilniuje ir paskutiniais gyvenimo metais Kauno J. Gruodžio vardo muzikos mokykloje. Babravičius buvo vienas žymiųjų mūsų solistų, pasiekusių aukšto meninio kamerinių koncertų lygio. Labai sunkiai pasirinkdavo savo balsui kūrinius. Bet pasirinktuosius paruošdavo tobulai. Todėl ir svetimieji didžponiai jį kviesdavosi koncertuoti į savo rūmus. Jo balsas nebuvo stiprus, bet meniškai jį sugebėjo naudoti kameriniuose pasirodymuose, ko negalėjo atsiekti operoje. Jis yra įdainavęs į plokšteles ir mūsųjų kompozitorių kūrinių. Babravičius buvo pirmutinis tais laikais į JAV atvykęs aukšto lygio lietuvis menininkas, kuris parodė saviesiems ir svetimiesiems lietuviškos dainos grožį ir meniška jos atlikimą.

J. Žilevičius

Meno parodoje — Vytauto Maželio nuotrauka

MENO MĖGĖJŲ PARODA

ALRKF Jaunimo Stovykla Dainava, Manchester, Mich.

Birželio mėn. 9 d. stovyklos salėje meno mėgėjai išstatė apie penkiasdešimt aliejaus, pastelės ir akvarelės darbų. Tai pirmas teigiamas šios rūšies įvykis Detroito apylinkių lietuviams. Todėl girtina yra tos parodos organizatorių iniciatyva. Dauguma savo darbus viešai išstatė tik pirmą kartą. Taigi parodos žiūrovų įspūdžiai lietuviškoj spaudoj, tikiuos, labai laukiami. Čia paliesiu tik keletą būdingų parodos bruožų.

Eiliniam parodos lankytojui yra žinoma, kad tapytojas savo pavaizdams visuomet ieško aiškumo, kompozicijos ir spalvų harmonijos. Reikia pripažinti, dauguma parodoj dalyvavusių prie to priartėjo paprastesniame natiurmorte (J. Ogilvis), kuklesnėje kompozicijoje ("Vieniša pušis", S. Smalinskienė) ar spalvų harmonijoje ("Rudenėjant", A. Paškus). Jie skoningi ir pavykę ten, kur perdaug nenukrypsta nuo realaus piešinio. Bet ar šiandien to užtenka? Atrodo, ne visiems ir ne visur.

Šių dienų tapytojas domisi dar savo individualia išraiška, ir gamta jam yra tik "žodynas". Jis žino, kad skoningas vaizdavimas savo laiku yra buvęs meninės išraiškos pamatu. Bet tų pačių pamatų susvyravimas (apie 1905 m.) pagimdė tapybai tūkstančius naujų eksperimentų ir problemų. Kilo abejonė, ar nereikėtų visus vaizdavimo uždavinius palikti filmai, literatūrai ir teatrui? Tapyba, palikusi turinį praeity, savo spalvom ir tonais juk galės prilygti muzikai!

Tačiau, ir vaizdavimo uždavinių netekusi, tapyba nėra lengva ir reikalauja daug bandymų formos, ritmo ir išraiškos srityje.

Tur būt su ta mintim V. Smagrauskaitė bando įvairią techniką, medžiagą ir išraišką. Jai ne visuomet pasiseka. Vykusios yra nakties kontrastingos scenos, kuriose tamsa praryja detales ("Quebec"). Panašiu būdu V. Balynienei tragiškumą pasiseka akcentuoti stiprių konturu iš šaltom spalvom ("Kompozicija").

J. Kaupas, vaizduodamas miesto gatvių tylią dvasią, kontūrą vartoja vitražiškai, sukeldamas tuo retoriką ir atskirų spalvos plokštumų įtampą.

A. Čekauskas, nepasitenkindamas gamta, kuria visai naują tikrovę ir estetiką. Kompozicijose jo dekoratyvių elementų "žodynas", sudarytas iš objektų ir geometrinių formų, linksta į statišką išraišką ir asketiškai neutralius ar grynų spalvų tonus.

B. Ramanauskaitės paveikslai jau yra arti muzikos pasaulio. Juose — abstraktus ritmas, linijų ir spalvų harmonija. Jie kartais yra net poetiški ("Skruzdėlės gyvenimas"), nežiūrint to, kad spalvą ir plokštumą ji derina braižybos tikslumu.

Meno teorijos keitėsi istorijos eigoje, bet griežtų taisyklių neatsiranda jo dinamizmui surakinti. Tapyba labai retai grįžta į senas vėžias. Ji yra pilna naujų išsivystymų ir dar nepramatytų išraiškos galimybių. Naujų išraiškos pasaulių, atrodo, ieško kai kurie mūsų meno mėgėjai.

Arch. Petras Melnikas

STAČIATIKIŲ BAŽNYČIA

Šiuo metu, kai visam krikščioniškam pasauly plazda ekumeninė dvasia, ir netrukus įvyksiančioje visuotinoje Katalikų Bažnyčios santaryboje bus svarstomas krikščionių bažnyčių apjungimo klausimas, neseniai pasirodė Olivier Clement, prancūzų atsivertėlio į stačiatikybę, knyga apie Stačiatikių Bažnyčią.

Knyga pradedama chronologiniu Rytų Bažnyčios nagrinėjimu. Labai ryškiai nušviečiami Romos ir Bizantijos santykiai ir jų išsiskyrimas.

Antroje ir trečioje dalyje kalbama apie Stačiatikių Bažnyčios mistinę teologiją. Čia visas dėmesys sukaupiamas į Trejybės atskleidimą, į Kristų ir Šventąją Dvasią, nes, anot šv. Irinėjaus, tai dvi Dievo rankos. Atsivertėlis Clement karštai ir tvirtai išryškina stačiatikių dogmatiką, ypatingai kiek tai liečia Šv. Dvasią. Lygiai įdomios ir jo mintys apie hierarchiją. Jos įgalina katalikus geriau suprasti stačiatikių pažiūrą į apaštališkąjį tęstinumą, šv. Petro primatą, tradiciją, neklaidingumą. Taip pat O. Clement išryškina, kad, jeigu Stačiatikių Bažnyčioje dogmų formulavimas priklauso išimtinai episkopatui, tai stačiatikiai nedarą skirtumo tarp mokinančios ir apšviestos Bažnyčios, nes krikštas ir sutvirtinimas (šis pastarasis Rytų Bažnyčioje seka tuoj po krikšto) kiekvieną krikščionį daro pneumatoforų, sąmoningą tradicijos liudininką, atsakingą ir tikėjimo gynėją. Visuotinumas (sobornost) esąs ne kiekybinė, bet kokybinė sąvoka. "Susirinkę trys tikintieji stačiatikiai sudaro Bažnyčią", tvirtina šv. Teodoras Studitas.

Knyga baigiama įdomiomis pastabomis apie stačiatikių liturgiją ir dvasingumą. (Olivier Clement: L'Eglise orthodoxe.)

(P. G.)

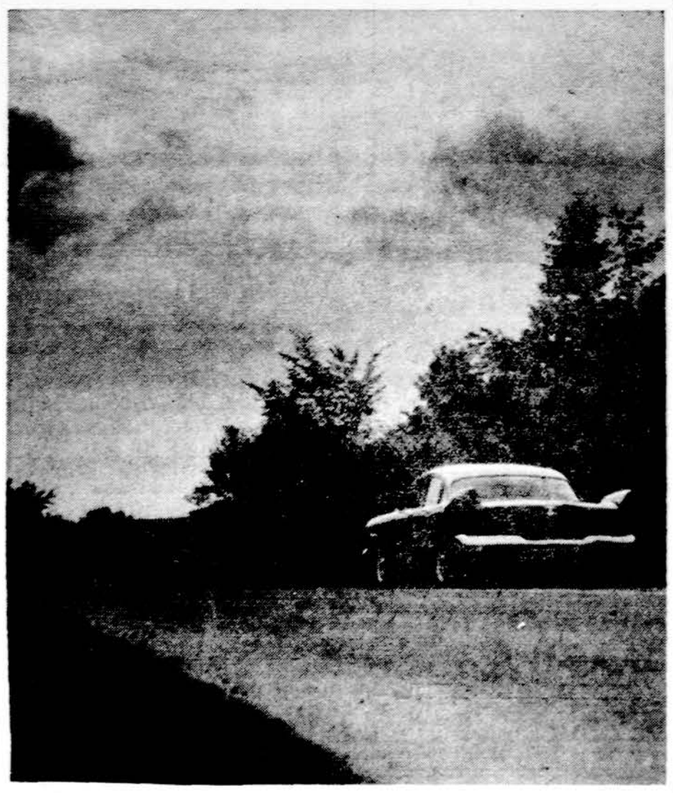

Kelionėje — Vytauto Maželio nuotrauka

Kai dailininkai man priminė čigonus

Įspūdžiai iš dailės parodos Evanstono parke

Vieną dieną paskambino man redaktorius ir tarė:

— Evanstone, Eden Plazoje yra rengiama dailininkų lauko paroda. Būk geras, nuvažiuok, apžiūrėk ją ir savo įspūdžius aprašyk!

Šis pasiūlymas mane sudomino. Aš dar nebuvau matęs parodos lauke. O tokios madingos ne tik Paryžiuje, bet jos jau vis dažniau rengiamos ir Amerikoje.

Užmiršęs Jonines ir Jonus, išvažiavau parodon su geriausia nuotaika. Lenkdamas gražias turtuolių vilas ir plačiai sulapojusius sodus, vis nėriau į šiaurę pačia Michigan ežero pakrante. Vaizdai dieviški, o galvus vėjas, papūtęs nuo ežero, vaikė kandų vakarykščios dienos karštį.

Bet juo tolyn į šiaurę, kelionė vis blogėjo. Kelias pilnas mašinų. Ir pėsčiųjų taip pat. Vieni traukia link ežero, kiti grįžta saulės nudeginti. Matau didingus Loyolos universiteto pastatus, besistiepiančius į aukštį tamsiai mėlyno Michigan ežero begaliniam fone. Bet Eden Plazos dar vis nėra. Jau 7500 šiaurėje. Užsuku į vieną gazolino stotį, užsuku į kitą, klausiu, kur čia yra meno paroda. O tarnautojai tik pasižiūri nustebę, kas čia per tipas, kokių jis meno parodų ieško?

— Ponai, apie Wrigley Field man nekalbėkit, aš jį puikiai žinau. Šiandien Chicago Cubs beisbolą žaidžia Pittsburghe. Aš ieškau meno parodos.

Žinau, Amerikoje tokie dalykai nėra madoje...

Pagaliau atsiveria gražus parkas ežero pakrantėje prie

P. Kiaulėnas — Natiurmortas

pat Sheridan Rd. Ir užrašas "Art Exhibition" paliudija, kad esu vietoje.

Išrikiuota kelios eilės sienų. Jos sulenktos į tris dalis. Tai dailininko kamputis. Aplink medžiai, žmonės, o ant kiekvienos tų trijų sienų paveikslai. Tikras lietuviškos talkučkės ar Chicago Maxwel St. vaizdas. Ir, žinot, kaip man liūdna pasidarė, kai pamačiau dailininkus, tuos žmones, kurių kūriniai čia pat ant lauko sienų iškabinti, gulinčius ties savo kūriniais, ramiai rūkančius, skaitančius knygą ar šiaip besvajojančius. Žmonės eina pro šalį, nusispiauna, numeta nuorūką, o dailininkas ramiai sau skaito knygą toliau.

Vienur kitur prie paveikslų yra dailininko pavardė. Bet daugiausia tik numeriai. Jų buvo virš šimto. Jei nori sužinoti tau patinkamo dailininko pavardę, tai turi nueiti prie iškabinto sąrašo ir ten pagal numerį rasti ir pavardę. Bet ir ten ne visų pavardės paskelbtos. Štai pirmą premiją laimėjusi "Painter Catherine"? — vienas Dievas težino.

Taip, nors čia talkučkės ar čigonų turgaus vaizdas, bet išstatytų kūrinių yra tikrai gerų. Yra čia ir saldaus realizmo darbų. Bet daugumoj nuosaikus abstraktizmas, kad ir ne toks velnioniškas, kaip kad mano mielo bičiulio dail. Vyt. Virkau ar kitų mūsų modernistų. Ir premijuotų kūrinių tarpe išimtinai tik abstraktai.

Publikos daug. Gausu vyresnio amžiaus žmonių. Ir kalba įvairiomis kalbomis: prancūziškai, vokiškai, angliškai. Paveikslus žmonės perka. Kiti numeriai jau visus kūrinius pardavę. Skaitytojas klaus, o kokius paveikslus žmonės perka? Kiek mačiau, tai tik abstraktinius. Realistiniai "abrozdėliai" ramiai sau kabojo sienose, laukdami "geresnių laikų".

Vienu abstraktiniu kūriniu susidomėjau ir aš. Kūrinio autorė — jauna mergina ar ponia — ramiai gulėjo žolėje prieš karštą saulę ir, vaikydama įkyrias muses, skaitė knygą.

Kai paklausiau kainos už man patinkamą paveikslą, ji atsakė, kad 150 dol. Padejavau, kad kiek brangoka. Ji aiškino, kad jos paveikslų kainos nesančios aukštos ir kad už parduotus paveikslus ji nesusirenkanti net užtektinai pinigų mokslui. Ji, baigus meno institutą, toliau gilina studijas.

Kitoje vietoje išstatę kūrinius du dailininkai — vyras ir žmona, o šalia jų pasodintas mažas vaikutis, tikriausia — jų sūnus, žmonių akivaizdoje piešia. Šitai atkreipia praeivių dėmesį, ir prie šios dailininkų šeimos vis stovi didelis būrys žmonių.

Vienur kitur matyti ir barzdočiai - beatnikai. Bet ir jų kūriniuose per toli nenueinama. Tokių abstraktų, kokie buvo premijuoti pereitą žiemą Chicagos Meno Institute, nematyti.

Vienas paveikslas, kabąs giliai tarp lauko sienelių, padvelkia Čiurlionio spalvomis ir jo mistika. Bėgu prie sąrašo žiūrėti, ar kartais tik mūsų Čiurlionis neatkeliavo į šitą turgų?.. Ne, tai dail. Resermann.

Numeryje 46 išvystu mūsiškio dail. Vyt. Igno figūras, jo taip mėgiamą savitai žalią koloritą. Kas tas Nr. 46? — taip ir nepavyksta sužinoti. Netikiu, kad tai būtų Vyt. Ignas, nes jis New Yorke...

Mane savo linksma šypsena užimponuoja dailininkas Nr. 88. Jis, prie savo kūrinių išsitiesęs, klausosi beisbolo. Ir aš, prie jo priėjęs, užgirstu paskutinę žinią, kad Chicago White Sox tik ką nugalėjo Kansas City komandą. Paspaudžiu ranką nepažįstamam, bet tokiam maloniam dailininkui. Abudu pasidžiaugiam White Sox pergalę, ir jis man pasakoja, kad menas ir beisbolas — jo gyvenimo paguoda...

Asmeniškai pažįstu daugelį lietuvių dailininkų. Jie, sakyčiau, gal nėra išdidūs, bet orūs žmonės, žiną savo vertę, moką save tinkamai pasistatyti. Bet liūdna pasidarė, pažiūrėjus į tuos puikius amerikiečius dailininkus, kurie, kaip paprastame turguje, musių, uodų, saulės ir praeivių kvaršinami, gulėjo ties savo kūriniais, regis, visai nesuprasti, žmonių neįvertinti...

Tokias parodas įdomumo dėlei tikrai verta pamatyti. Bet aš iš jos sugrįžau prislėgtas. Man regis, kad menininkai ir tikri meno kūriniai yra verti daug didesnės pagarbos. O gal dabar, modernizmo epochoje, tokia mada?

Vl. Ramojus

KRONIKA

● **Liekanos vis dar nenugalėtos, o tolumos tik į Rytus.** Miežėlaičiui birželio 9 d. Vilniuje iškilmingai įteikus Lenino vardo premiją, ta proga "Tiesa" paskelbė vedamąjį, pavadintą "Džiaugsmas ir pareiga" (136 nr.) Iškėlęs Miežėlaitį, sovietinių rašytojų uždavinius, dienraštis nurodė į tokią kryptį, kurios, girdi, tektų laikytis lietuvių sovietinei literatūrai: Ji turėtų "savo ginklą nukreipti į kovą prieš buržuazinę ideologiją, prieš jos liekanas, prieš nacionalizmą ir šovinizmą, prieš tamsybininkų tvaiką (čia turima galvoje Kat. Bažnyčios sunkiai įveikiamoji įtaka — E.), prieš kitas žlugusios santvarkos ydas". Palinkėta, kad lietuvių literatūra toliau veržtųsi į internacionalines tolumas, kratydamasi uždarumu ir parapijiškumu.

● **Mokslininkų suvažiavimas Vilniuje.** Birželio 7—11 d. d. Vilniuje vyko antrasis "Visasąjunginis" pasitarimas atomų ir molekulių elektroninių sluoksnių kvantinės teorijos klausimais. Į pasitarimą atvyko mokslininkai iš Maskvos, Leningrado, Kijevo, Kišeniovo, Rygos, Tomsko, Tbilisio, kitų miestų, taip pat ir "socialistinių" kraštų mokslo žmonės. Lietuvos Mokslų akademijos fizikos - matematikos institutas jau prieš porą metų pripažintas koordinaciniu centru atomų teorijos klausimams priimti ir sugrupuoti, o Lietuvos mokslininkų darbai susilaukę pripažinimo visoje Soivetų Sąjungoje. Per keturias dienas buvo perskaityta apie 50 mokslinių pranešimų. Iš viso pasitarime dalyvavo apie 200 mokslininkų. Pranešimai lietė tyrinėjimus atomo bei molekulių teorijos srityje. Šie tyrinėjimai esą svarbūs dabartinės technikos laikotarpiu. Birželio 9 d. atvykę mokslininkai buvo vežiojami po Kauną, susipažino su Čiurlionio meno galerija ir kit. (E.)

RENTGENO LAIŠKAS

Rentgenas kartą gavo juokingą laišką. Laiško autorius prašė prisiųsti nedidelį kiekį rentgeno spindulių ir nurodyti, kaip jais pasinaudoti, nes jo krūtinėje esanti įstrigusi revolverio kulka. Pats apsilankyti jis neturįs laiko.

Mokslininkas parašė jam tokį atsakymą:

"Gaila, bet šiuo metu kaip tik neturiu atliekamų X — spindulių. Be to, jų pasirinkimas yra labai sudėtingas dalykas. Todėl pasielkite paprasčiau ir pasiųskite man savo krūtinės ląstą".

MARKAS TVENAS ŽVEJYS IR "MELAGIS"

Rašytojas Markas Tvenas žvejojo ir pro šalį ėjęs kažkoks žmogus užkalbino jį.

— Daug sužvejojot?

— Vakar penkiolika upėtakių, — atsakė rašytojas.

— Nejaugi? O ar žinot, kas aš esu? — paklausė nepažįstamasis.

— Ne.

— Aš esu sargas. Upėtakius šiuo metu draudžiama žvejoti.

Valandėlę pagalvojęs Tvenas paklausė:

— O ar žinote, kas aš esu?

— Ne.

— Aš esu didžiausias melagis.

Piešinys Pauliaus Jurkaus